

Projectverslag Handel-opera Semele met ouderenparticipatie

INHOUD

1. Samenvatting	1
2. Motivatie	1
3. Deelproject ouderenparticipatie	2
4. Uitvoeringen	2
5. Deelnemers, leiding en organisatie	3
6. Resultaten	4
7. Publiciteit	5
8. Verloop van het project	6
9. Publieksreacties	6
10. Financiële aspecten	6
11. Bevindingen	7
BIJLAGE: Verloop en beleving van het Project	8

1. Samenvatting

De stichting Key2Singing heeft met dit project een Barokopera neergezet van hoge kwaliteit met originele instrumenten, spel en dans. Alle zangers waren amateurs, ook de hoofdrollen. Een aantal daarvan was van hoog niveau qua zang, maar de meesten vrijwel zonder ervaring in het integreren van spel en zang in een volledige geënceneerde opera.

Daarnaast waren enkele speciale fringe-uitvoeringen voorzien met deelname door ouderen die gezien hun leeftijd of fysieke beperking in hun normale leven niet meer aanraking komen met opera, maar ooit wel enthousiast hebben gezongen.

2. Motivatie

Muziek: De keuze voor Semele van Handel heeft muzikaal leider Margot Kalse gemaakt omdat deze bij uitstek geschikt is voor een grote groep gevorderde amateurs, waarbij de grootst mogelijke groei van de zangers te verwachten was, zonder het risico op vocale overbelasting. Margot Kalse heeft haar beste zangleerlingen geselecteerd, die evenals een aantal andere amateurzangers die konden inschrijven op het project, allen auditie gedaan hebben voor koor en rollen. Handels Semele heeft tien koorstukken en acht grotere en kleinere solorollen, waardoor velen gelegenheid hebben gekregen zich te ontwikkelen.

Margot Kalse heeft, ondanks de lengte van de opera (drie uur) besloten de kracht van de (vrijwel) integrale versie van Semele te behouden. In combinatie met de regie, het decor en het licht, is het een productie geworden die zoveel magie had dat niemand uit het publiek het een te lange zit vond. Integendeel, terwijl dat wel werd gevreesd, vond men het geenszins een te lange voorstelling (zie de publieksreacties in hoofdstuk 9).

De keuze voor een professioneel orkest, het Handel Consort, is gemaakt vanuit de overtuiging dat de amateurzangers goed ondersteund moeten worden ten einde het beoogde niveau te bereiken. Dit moest bovendien een barokorkest met basso continuo zijn, om een authentieke uitvoering te kunnen brengen. Zowel de barokstemming (A =

415 Hertz) als de klank van een barokorkest maken dat de muzikbeter tot zijn recht komt. Dirigent en regisseur hebben beiden als uitgangspunt dat werkelijke groei van de deelnemers en een werkelijk mooie, pakkende, voorstelling bereikt worden door ontwikkeling van binnenuit; het zich eerst eigen maken van de muziek, die doorgronden, van daaruit deze naar buiten brengen in zang en spel, zodat door verdieping de schoonheid van het totaalkunstwerk ontvouwen kan worden.

Door zo te werken, hebben de deelnemers ontzettend veel geleerd, ieder heeft beaamd dat hij/zij door dit project enorm gegroeid is, zowel qua zang, als qua spel, als persoonlijk.

Regie en Dramaturgie: de uitdaging voor regisseur Claudia Berman was het overbruggen van het verschil tussen de hoge kwaliteit van de ontwikkeling van de stemmen van de spelers en hun beginnende vaardigheden of onbekendheid in acteren, de encenering zo te verzorgen dat het voor de toeschouwer zowel aangenaam ondersteunend aan de muziek.

De **Dans** hebben we in het repetitieproces toegevoegd om de zangers de kans te geven de ritmiek van barokmuziek in beweging te ervaren. Rachel Farr, specialist in barokdans, heeft lessen barokdans gegeven en voor de uitvoering choreografieën gemaakt voor de hiervoor geschikte Gavotte en de Symfonia. Zij heeft voor de uitvoering hiervan danseressen van drie verschillende balletscholen getraind, waaronder BplusC. Daarnaast is een solozanger getraind, namelijk Apollo, die opkomt tijdens de Symfonia.

3. Deelproject ouderenparticipatie

Met het onderdeel "ouderenparticipatie" heeft Key2Singing ouderen willen betrekken bij het ontstaan van een (barok) opera, zowel actief als passief. Actief, door enkele koorstukken, zorgvuldig geselecteerd door de artistieke leiding, in te studeren, mee te repeteren tijdens de tutti repetities, en uit te voeren in de twee fringe-uitvoeringen, zie 2. Passief door te komen luisteren naar de tutti repetities en de korte uitvoeringen in Vredenburg en eventueel commentaar te geven. En door naar de twee fringe-uitvoeringen (verkorte versie van de opera speciaal voor een publiek van ouderen). Het doel van dit deelproject, om een stuk levendigheid en schoonheid naar de ouderen te brengen en hen die te doen beleven, is zeker gehaald. Totaal ca. 180 ouderen die moeilijk meer de deur uit kunnen en geen theater meer kunnen bezoeken, hebben hiervan genoten.

Het onderdeel "ouderenparticipatie" is organisatorisch uitgevoerd als een afzonderlijk "deelproject". Dit omdat hiervoor specifieke financiële ondersteuning is gerealiseerd door instanties die zich met name richten op het welzijn van ouderen, en omdat het een aparte organisatie vereiste.

Over het onderdeel ouderenparticipatie in ons project hebben wij om dezelfde reden een afzonderlijk verslag geschreven. Wij verwijzen hiernaar voor de verdere details omtrent het verloop van dit onderdeel.

4. Uitvoeringen

Theateruitvoeringen (van de volledige opera) hebben wij gegeven in:

- cultureel centrum Warenar te Wassenaar (zaterdagavond 22 februari 2014, 156 bezoekers, verkleinde zaalcapaciteit t.g.v. opstelling instrumentalisten);
- Leidse Schouwburg (zaterdagavond 1 maart 2014, 474 bezoekers).

In beide gevallen werd gespeeld voor een volle zaal.

Fringe-uitvoeringen* (verkorte versie van de opera) voor een publiek van ouderen en met deelname van ouderen in enkele koorstukken hebben wij gerealiseerd in twee woonzorgcentra van de Florence-groep in Rijswijk:

- op zondagmiddag 19 januari 2014 in woonzorgcentrum Vredenburg,
- op zondagmiddag 26 januari 2014 in woonzorgcentrum Steenvoorde (volle zaal ca. 130 bezoekers).

Een preview-uitvoering hebben wij gegeven op 15 november 2013 in het Leids Volkshuis in het kader van een open-podiumavond.

Tenslotte hebben wij nog een extra fringe-uitvoering* met beperkt orkest van de opera kunnen geven in het Stedelijk Gymnasium te Leiden op maandagavond 16 maart 2014. Deze stond niet in het projectplan en was ook niet opgenomen in de begroting. Wij hebben deze kunnen financieren door een bedrag van de school en een donatie die speciaal hiervoor bedoeld was. Wij zijn blij dat we met deze uitvoering ook jongeren (150 scholieren en hun ouders) hebben kunnen onderdompelen in klassieke (barok)muziek. De techniek bij deze voorstelling werd geheel verzorgd door leerlingen van de school, de schmink door twee stagiaires productie en de decorlogistiek door een stagiair en een leerling van het gymnasium.

* Fringe-uitvoeringen vinden gewoonlijk plaats naast officiële uitvoeringen. Fringe wil een stimulerende omgeving bieden aan uitvoerenden, met ruimte voor ontmoeting, kruisbestuiving en stimulering van artistieke innovatie. Inmiddels zijn er al ruim 150 Fringe Festivals over de hele wereld, ook in Amsterdam.

5. Deelnemers, leiding en organisatie

De muzikale leiding was in handen van Margot Kalse, professioneel zangpedagoog en tevens specialist op het gebied van barokmuziek. De dramaturgische leiding was in handen van Claudia Berman, beroepskracht kunsteducatie. Beiden hebben ervaring in het brengen van opera door amateurzangers.

De algehele leiding van het project beruiste bij een projectteam bestaande uit de bestuursleden van Key2Singing, de hierboven genoemde muzikaal en dramaturgische leiders en de speciaal voor productieondersteuning aangestelde vrijwilliger Ellen Pont.

De cast bestond uit 27 personen, waarvan 2 senioren en 2 personen jonger dan 25 jaar. 8 zangers hebben een grotere of kleinere solorol vervuld. De hele cast bestond uit gevorderde tot vergevorderde amateurs, ook de solorollen! Dit is heel bijzonder en wordt zelden gedaan.

De wekelijkse repetities werden op piano begeleid door Ben Weber, vaste begeleider van K2S-projecten; enkele keren heeft een vervanger van buiten gespeeld. Drie repetities hebben we met basso continuo gedaan (klavecimbel, theorbe en cello), om de cast te laten wennen aan het zingen bij dit geluid, de oude stemming (A=415 Hertz), en om de secco recitatieven te kunnen oefenen.

Tijdens de uitvoeringen en enkele daaraan voorafgaande repetities zijn de instrumentale partijen ingevuld door leden van het Handel Consort, een professioneel instrumentaal ensemble. De organisatorische aspecten hiervan werden behartigd door Esther Visser. Tijdens de theateruitvoeringen speelden 16 instrumentalisten (inclusief basso continuo), tijdens de fringe-uitvoeringen 11 instrumentalisten plus één vrijwilliger pauken.

De dansers van de barokdansintermezzi, waaronder leerlingen van BplusC, zijn getraind door Rachel Farr, specialist in barokdans.

Een aantal vrijwilligers heeft langdurig een bijdrage geleverd op belangrijke kernfuncties. Als regieassistenten fungeerden Eveline de Jong en Gerdien Sloekers. Daarnaast was er voor Sophie Tiersma een stageplek als regie- en productieassistent ingeruimd. Zij is hierbij gecoacht door Claudia Berman. Ellen Pont heeft vele organisatietaken op zich genomen.

De kostuums zijn deels gekocht en aangepast door een vrijwilligster, en deels genaaid door een vrijwilligster.

Ook leden van de cast hebben diverse ondersteunende functies uitgevoerd, zoals ontwerpen van flyers en posters, publicaties op FaceBook, vertalen van de tekst voor de boventiteling, assistentie bij decorbouw, samenstelling van de kleding, werven van sponsors, transport van instrumenten.

Voor de namen van de overige vrijwilligers zie het programmaboekje.

6. Resultaten

1. Gevorderde amateurzangers hebben in een barok opera kunnen optreden en het hele proces hiernaartoe meegemaakt en doorleefd. Zij hebben ervaren hoe het uit het hoofd leren van tekst en muziek leidt tot verdieping.

Gewerkt is aan houding, adem, dictie, uitspraak van het Engels, projectie in een zaal, performance.

Een groep van doorsnee koorzangers is o.l.v. Margot Kalse een stevig koor geworden met een mooie heldere en toch warme klank, die door velen uit het publiek geroemd werd.

Het werken met basso continuo en orkest heeft geholpen de klank te verrijken. Zodra er met basso continuo en al helemaal met orkest werd gerepeteerd, zeiden de deelnemers: 'nu valt de muziek op z'n plek'. Citaat koorlid: *'Uit het hoofd zingen geeft een vrijheid op het toneel die zowel spel als zang ten goede komt. Het tekstbegrip is beter dan wanneer je van blad zingt, en je hebt ook meer aandacht voor de techniek van het zingen. Ik ben door deze ervaring met veel meer overtuiging gaan zingen. De zangtechnische begeleiding van Margot Kalse betekende dat ik heb geleerd hoe ik in koorverband technisch goed (hoog) kan blijven zingen. Ik heb hier niet alleen een hele leuke opera gezongen, maar ik heb ook veel beter leren zingen.'*

2. Zangers die anders in een koor stil staan te zingen, gingen nu zingend acteren. De toevoeging van het dramaturgische element heeft een enorme verdieping gegeven. Claudia Berman heeft hen door diverse oefeningen een basis gegeven om zelf hun rol zo veel mogelijk in te vullen. Aangevuld met haar regieaanwijzingen leidde dat uiteindelijk tot volwaardige acteerprestaties van koor en solisten.

Citaat koorlid: *Het werken met de regisseur Claudia Berman was een bijzondere ervaring. Haar aanpak om ons zelf onze personages te laten bedenken (paspoorten) had ik nog niet eerder meegemaakt. Het geeft je een houvast om binnen het grote verhaal van de opera een eigen verhaallijn te hebben die je helpt om te onthouden wat je moet doen. Het lopen van vaste figuren op het toneel (sterren) heeft me geleerd hoe ik me op een groot podium in een groep soepel kan bewegen.*

3. Negen zangers hebben leren optreden als solist in een opera. Dit vraagt enorm veel van mensen die ook nog een baan en een gezin hebben. Zij hebben een grote ontwikkeling doorgemaakt en hebben iets heel bijzonders neergezet

Citaat Juno: *'Door deze rol te mogen zingen en spelen heb ik in een jaar tijd meer geleerd dan ik voor mogelijk had gehouden. Dat geldt natuurlijk vooral voor het zingen en acteren, maar ook voor mijn persoonlijke ontwikkeling is het belangrijk geweest'.*

4. Ouderen die normaal gesproken niet (meer) met actieve beoefening van de operamuziek in aanraking zouden komen, kregen de kans in een geënceneerde uitvoering op te treden, danwel het proces van de wording van de opera passief te volgen. De eerste groep is gestimuleerd om zelf actief te blijven zingen, in combinatie met dramatiek, met optreden in een uitvoering. De tweede groep heeft genoten van de bedrijvigheid van het repetitieproces, sommigen hebben daar nog hun steentje aan bijgedragen. Een grote groep heeft genoten van de uitvoeringen.
5. Wij hebben een stageplek geboden aan een jongere die van plan was naar de toneelschool te gaan en nu daar is aangenomen!
6. Ouderen kregen onderwijs in een cultuuruiting van hoge kwaliteit, daarnaast in een samenwerking met andere leeftijdsgroepen werkten ze aan iets moois, deze combinatie komt zelden voor. **Opm.:** Een aantal van de deelnemers aan het hoofdproject behoorden qua leeftijd tot dezelfde doelgroep als de beoogde deelnemers aan de ouderenkoren en fringe. Deze deelnemers hebben echter geauditeerd en hun niveau en conditie was hoog genoeg om het hele project te kunnen doen.
7. Gevorderde amateurs zijn door vakkrachten geholpen hun kunst en kunde over te brengen en te delen met ouderen. Zij hebben hierdoor hun didactische en sociale vaardigheden verder ontwikkeld. Doordat wij met de ouderen repeteerden in woonzorgcentrum Vredenburg en er voldoende castleden bereid waren hen te helpen en te steunen, was het niet nodig hier jongeren bij te betrekken.
8. Wij hebben met amateurs in koor en hoofdrollen, in de fringe optredens met ouderen erbij, een opera kunnen brengen van hoge kwaliteit, dit is een bijzondere prestatie van de castleden, dankzij de uitstekende projectleiding, directie en coaching van de zangers door Margot Kalse en de regie en dramaturgie van Claudia Berman.
9. Wij zijn erin geslaagd om het genre barok opera voor nieuw publiek toegankelijk te maken, zowel met de hoofdvoeringen, als met de fringe; er zijn velen geweest die nog nooit een opera gezien hadden en er erg enthousiast over waren.

Wij zijn van mening dat wij met dit project de didactische doelstellingen uit ons Projectplan ruim hebben gehaald.

7. Publiciteit

Om publiek te werven voor de theateruitvoeringen is hieraan bekendheid gegeven als volgt:

- via aankondiging in de seizoensbrochure van de Leidse Schouwburg,
- via de websites van de Leidse Schouwburg en theater Warenar te Wassenaar,
- cultuuragenda's van Leiden, Wassenaar en Den Haag,
- door een pre-view optreden in het Leids Volkshuis in het kader van een open-podiumavond,
- via publicaties op FaceBook en op de website van Key2Singing,
- via persberichten, waaronder een interview in het Leidsch Dagblad,
- via e-mailings naar koren uit de regio en de belangstellenden van Key2Singing
- via raamposters in de regio's van de uitvoeringslocaties,
- via het uitdelen van flyers

Publiek voor de fringe-uitvoeringen is geworven door:

- publicatie in de cultuuragenda van de verzorgingstehuizen,
- posters in de verzorgingstehuizen,
- Artikelen in De Rijswijkse Krant en Groot Rijswijk (zie bijlagen bij Verslag van het deelproject ouderenparticipatie).

De eerste twee onderdelen zijn geheel gesponsord door de verzorgingstehuizen.

8. Verloop van het project

In plaats van een dorre opsomming te geven van chronologische feiten die het verloop van ons project hebben gemarkeerd, verwijzen we graag naar de meer bloemrijke bijdrage van ons cast-lid en solist André Bruggeling in de Bijlage bij dit verslag.

9. Publieksreacties

Quote 1:

De zoon van een goede kennis, die licht ADHD heeft waardoor hij heel veel moeite heeft om langere tijd op 1 plaats te zitten, vertelde dat hij enorm heeft genoten van de voorstelling. En ja, hij heeft de hele voorstelling geboeid vanaf zijn zitplaats gevolgd!

Quote 2:

Prachtig om te zien hoe zang en toneel door zoveel enthousiasme en hard werken van iedereen mooi samen komen met licht en orkest, wat een ongelofelijke prestatie van iedereen!

Quote 3:

Voor mij was het een aparte ervaring om zulke uiteenlopende soorten stemmen in een opera te horen.

Ik zat al snel op het puntje van mijn stoel om de volgende onbekende soort van klank mee te maken. Had nog nooit een amateur opera meegemaakt, en vond het eerlijk gezegd heel spannend en verrassend.

Quote 4:

We hebben erg genoten van de voorstelling: mooie koorklank en heel boeiende verschillen in de stemmen van de solisten en ook prima spel. Bravo!

Quote 5: Ik dacht toen ik op die stoel in de Warenaar ging zitten 'dit hou ik geen drie uur vol', maar ik ben dat totaal vergeten, zo geboeid was ik door de voorstelling.

Quote 6: Ik ben nog nooit naar een opera geweest. Ik heb een heerlijke avond gehad.

Quote 7: Zoon van een van de solisten, 11 jaar: Heel veel kinderen in mijn klas kijken de voice en willen later zelf beroemd zijn en dat lukt natuurlijk bijna niemand. maar jij zingt gewoon in een echte opera!

10. Financiële aspecten

De kosten van het project bedroegen ruim € 62.200. Deze bestonden globaal uit:

- Honoraria artistieke leiding (31%)
- Honoraria instrumentalisten (30%)
- Honoraria en vrijwilligersvergoedingen overige activiteiten (9%)
- Huur zalen en theaters (17%)

- Publiciteit, administratie en overige kosten (13%)

Deze kosten werden als volgt gefinancierd:

- eigen bijdrage deelnemers (13%)
- entreegelden voor de voorstellingen (28%)
- bijdragen van 7 Cultuurfondsen/Ouderenfondsen (54%)
- sponsors en eigen bijdrage K2S (5%)

Niet inbegrepen in bovenstaande percentages zijn de kosten en opbrengsten van de (niet begrote) uitvoering in het Stedelijk Gymnasium Leiden (3%).

Voor details verwijzen wij naar het afzonderlijke document Projectafrekening Semele.

Het project leverde een batig saldo op van € 520 (< 1%). Wij willen de Cultuurfondsen/Ouderenfondsen hun akkoord vragen om dit bedrag toe te voegen aan de reserves van Key2Singing.

11. Bevindingen

- **Draaiboeken.** Het opstellen van dagdraaiboeken bij try-out, generale, en uitvoering blijkt veel rust, in- en overzicht te geven. Directe evaluatie leidt tot aanscherpingen in het volgende dagdraaiboek.
- **Rechten inzake publiciteit en eigendom.** Bij het opstellen van overeenkomsten met ingehuurd uitvoerenden, zoals orkestleden, is het raadzaam om daarin bepalingen vast te leggen omtrent eigendom en publicatiemogelijkheden en van beeld- en geluidsmateriaal. Een en ander binnen de wettelijke kaders die hiervoor gelden.
- **Flashmobs.** Het idee leefde om promotie uit te voeren in de vorm van flashmobs, bij voorbeeld tijdens koopdagen in een stad of dorp. De beoogde kwaliteit die we als minimum vereiste hadden gesteld, bleek echter niet eenvoudig realiseerbaar in een project waarin iedereen nog moet groeien. Daarom is dit idee niet gerealiseerd. Een flashmob van goede kwaliteit is slechts haalbaar nadat er ervaring is opgedaan met uitvoeringen. Wel hebben we previews gegeven, op een open podium in het Volkhuys te Leiden, en in woonzorgcentrum Vredenburg, waar we ook reclame hebben gemaakt door flyers uit te delen.
- **Crowdfunding.** Wij hebben afgezien van Crowdfunding, omdat we, vanwege het leerproces, pas tegen het einde van het project over promotiemateriaal zouden kunnen beschikken dat we goed genoeg vonden, en dan zou het al te laat zijn om nog middelen te werven. Bovendien is het best een riskant proces. Daarom is afgezien van crowdfunding en hebben wij andere vormen van sponsoring aangewend, die meer in ons bereik lagen.
- **Productieleider.** Wij hebben ondervonden dat in een grote productie als deze een productieleider beslist geen overbodige luxe is. Bij een volgend opera project zullen wij dus een productieleider aanstellen.

BIJLAGE: Verloop en beleving van het Project

Bijdrage van André Bruggeling, cast-lid en solist

Een regiment aan personen passeert de revue, veelal verschillend in inzet en deelname, maar allen met het beoogde doel voor ogen: een opera uitvoeringswaardig voor te bereiden en neer te zetten.

Solisten ontvangen speciale vorming om voorbereid te worden op een avond in het volle licht te staan. Niet alleen qua zang, maar ook in presentatie en mimiek. Er wordt ook een eigen inbreng verwacht, beoordeeld, geëvalueerd en in regie vastgelegd.

De koorleden worden in groepen ingedeeld die de verhaallijn van de opera aangeeft: wie zijn de nimfen, wie de zieners en priesters bijvoorbeeld. Ook hier wordt het zangtechnische aangevuld met plaats op het toneel, houding en mimiek. En ook van deze personen wordt eigen inbreng zeer gewaardeerd en altijd ingepast binnen het geheel. Discipline, creativiteit en inleving zijn de kernwoorden in deze periode.

De eerste maanden ligt veel nadruk op uitspraak. Hoewel in het Engels en ondanks dat velen van ons dit niet onbekend is, vergt het opera-zingen veel meer aan duidelijkheid en uitspraak. Technieken worden aangeleerd om deze uitspraak te verbeteren en te beheersen.

Het zijn niet enkel de solisten en koorleden die de personele samenstelling vormen van het project: natuurlijk al de eerder genoemde muzikale, productie- en projectleiding, maar naarmate het aantal ingestudeerde scènes groeit en de omvang van het draaiboek toeneemt, zien we meer personen die deel van de regie en productie gaan doen - jonge mensen die ervaringen op willen doen voor school of voor aanvulling op hun CV.

Later wordt daar dans aan toegevoegd, de gavotte, waar ter begeleiding van een van de hoofdrolspelers danseressen van BplusC uit Leiden en een professionele barokdanslerares het nodige spel hiervoor gaan aanleren.

In de tweede helft van 2013 zijn de eerste orkestmedewerkers aangezocht en vangt het gezamenlijke repeteren met hun authentieke instrumenten plaats. Een nieuwe dimensie voor alle solozangers en koorleden, een verdere finetuning om zang en instrument op elkaar af te stemmen. Begin 2014 is het orkest compleet en worden gezamenlijke repetities gehouden.

Uiteindelijk zien we dan ter voorbereiding van de uitvoeringen dat het geheel gecompleteerd wordt met grime, kapster, naaister, zaaltechniek, geluid- en video-opname en weergave. Niets wordt aan het toeval overgelaten.

Gedurende het hele project worden we gevolgd door een enthousiaste fotograaf, wiens materiaal we mogen gebruiken voor publicatiedoeleinden. Ook hier zien we inspanningen van diverse mensen, direct en soms ook indirect betrokken bij de cast van de opera, activiteiten uitvoeren om Semele onder de aandacht van het publiek te brengen, om sponsors en donaties te werven, en voor promotie van de uitvoeringen.

Winkeliers, bedrijven en onderwijsinstellingen worden bezocht, flyers uitgedeeld en posters opgehangen op zoveel mogelijk strategische plaatsen. Mailings worden verstuurd aan koren, zangpedagogen, muziekscholen, familie, vrienden en bekenden en collega's op het werk. Naast de website van stichting Key2Singing is het initiatief genomen om een FaceBookpagina in te richten om via dit sociale medium aandacht te zoeken. Deze is ook verkregen).

Decorontwerp en -bouw worden intern ter hand genomen: materialen gezocht en geschikt gemaakt door verdere bewerking, opslagruimte wordt gezocht en logistiek geregeld. Veel vrijwilligers doen hieraan mee. Hetzelfde geldt voor de kostumering en de nodige aanpassingen en onderhoud hierop.

De kaartverkoop en promoties daarvoor zijn reeds in november 2013 aangevangen. Via de kanalen van de theaters, culturele agenda's in Leiden en omgeving, de website, het nieuwe sociale medium FaceBook, interviews, maar ook door het verspreiden van (e-mailings), folders, posters, mond-tot-mondreclame binnen het warme netwerk van alle deelnemers, wordt aandacht gevraagd voor de uitvoeringen, zowel in de theaters Warenar en de Leidse Schouwburg, als ook voor de fringe-uitvoeringen in de verzorgingstehuizen.

Alle informatiekanalen staan open om op allerlei manieren Semele onder de aandacht van verschillende gemeenschappen te brengen.

Het uitvoeren van een zogenoemde Flashmob blijkt technisch en kwalitatief niet haalbaar: wij nemen dit mee als een "lesson learned". Niet onmogelijk, maar vergt andere condities waar we niet meer aan konden voldoen binnen het project, gezien de beschikbare tijd.

We zien dat eind december 2013 de voorverkoop voor de Leidsche Schouwburg al enige omvang heeft, maar dat de Warenar in Wassenaar nog niet veel belangstelling laat zien. We bespreken hiervoor een plan van aanpak dat begin januari wordt ingezet en na een kleine aanloop resultaat gaat opleveren. Heel fijn is om dan te constateren dat op de dag van de uitvoering in de Warenar stoelen bijgeplaatst kunnen worden welke we eerder als reserve hadden aangehouden. De Leidse Schouwburg is nu tot de laatste stoel opengesteld, ook de minder populaire plaatsen.

Het zijn nu hectische weken met een generale, nog een kranteninterview, en dan de enorme logistiek die in gang gezet moet worden voor decor, kleding, catering en meer. Per optreden: generale, try-out, uitvoering, wordt een volledig draaiboek opgesteld en achteraf geëvalueerd voor volledige cast, orkest, productie, techniek en leiding.

22 februari is de eerste van 2 integrale uitvoeringen de Handel-opera Semele. Vanaf de ochtend tot de late avond is de Warenar van Semele. Mensen voor zaaltechniek, belichting, boventiteling, en decor zijn al vroeg in touw om het toneel op orde te brengen. Vroeg in de middag verschijnen dirigent, orkest en solisten voor de laatste verkenningen. Grime, kapster en naaister staan klaar om de eerste solisten voor te bereiden voor hun optreden die avond, later volgt het koor. Nog een laatste lichtdoorloop, een laatste geluidstest, dan het stemmen van de instrumenten voor de voorstelling.

Na afloop een enthousiast publiek met loftuitingen en bloemen, uitgelaten solisten, koorleden en leiding. Een gezellige nazit en het besef dat we dit volgende week nog eens gaan doen in Leiden.

1 maart staat op de Oude Vest in Leiden een queue voor de toegang tot de Leidsche Schouwburg! De hele dag zijn ook hier weer veel mensen in touw: vooraf, tijdens de voorstelling en achteraf. Extra vrijwilligers zijn aangetrokken om het publiek te ontvangen en te begeleiden waar nodig. Tijdens de uitvoering vinden decorwisselingen plaats door jonge enthousiaste mensen en wordt verder achter de coulissen hard gewerkt om de voorstelling vlekkeloos te laten verlopen. Ieder doet wat in alle maanden hiervoor is verteld, uitgelegd en geoefend.

En weer is het een geweldig mooi programma dat gezongen en gespeeld wordt, ook het Leidse publiek is uitzinnig en blijft tot in de vroege uurtjes napraten, lang nadat de laatste noot heeft geklonken.

In beide theaters hebben we onze doelstellingen eenvoudig overtroffen.

Bij alle uitvoeringen is de kwaliteit behaald die nodig was om een dergelijk project te doen welslagen!